

AAN DE SLAG MET WAARDEGEDREVEN ZORG

Versie: 28 augustus 2023 (derde druk)

Namens de Kern- en werkgroep:

Ton Hanselaar, MD, PhD
Michèle van der Kemp, MSc
Vincent Wiersma, MSc
Matthijs van der Linde, MSc
Willem Jan Bos, MD, PhD
Arie Franx, MD, PhD

WAARDEGEDREVEN ZORG IN EEN NOTENDOP

De essentie van waardegedreven zorg? De beste zorg voor de patiënt. Zorg die aansluit bij diens medische noodzaak en behoefte en dus echt helpt. Op basis van die behoefte(n) wordt voor de patiënt - eventueel samen met naaste(n) en mantelzorger(s) - een specifiek behandelplan opgesteld. Focus dus naast ‘wat is er met de patiënt aan de hand?’ ook op de vraag ‘wat is belangrijk voor hem/haar om verder te kunnen?’.

Waardegedreven zorg gaat primair om de gezondheidsuitkomsten die relevant zijn voor de patiënt en die besproken worden in het gesprek tussen de zorgverlener en de patiënt. Daarnaast gaat het ook over de kosten die nodig zijn om de gezondheidsuitkomsten te behalen. Een euro kan uiteindelijk toch maar één keer worden uitgegeven. Het is daarbij essentieel dat er door de bril van patiëntwaarde wordt gekeken. Kosten verlagen mag dus nooit ten koste gaan van de patiënt.

Het gaat ook om de energie, oftewel de inzet en investering van het betrokken multidisciplinaire team en de behandellast voor de patiënt die nodig zijn om de gewenste uitkomsten te behalen.

Kortom, waardegedreven zorg gaat dus om de verhouding tussen gezondheidsuitkomsten die worden behaald voor de patiënt en de kosten en energie die daarmee gepaard gaan. Het doel is niet primair om dit uit te drukken in één getal, maar om een continue leer- en verbetercyclus op te zetten. Zo doen we het elke dag iets beter voor de patiënt.

Wil je waardegedreven zorg over de volle breedte invoeren? Dan adviseren we je aan de slag te gaan met zeven domeinen. Meer informatie hierover komt verderop aan bod.

WAAROM STARTEN?

Waarom zou je als patiënt of zorgmedewerker aan de slag moeten gaan met waardegedreven zorg? We vroegen het aan patiënten en zorgverleners die de waarde van waardegedreven zorg aan den lijven hebben ondervonden. Dit is wat ze zeiden:

Patiënten aan het woord:

- *Er wordt aan mij gevraagd wat voor mij belangrijk is en wat ik nog wil. Daarbij worden mijn partner en ik door de arts aan de hand genomen bij de verschillende keuzes.*
- *Mijn uiteindelijke keuze komt mede tot stand op basis van wat andere patiënten eerder hebben gekozen die enigszins op mij leken en tot welk resultaat dat voor hen heeft geleid.*
- *Het lijkt alsof men beter van elkaar op de hoogte is van wie wat doet. Ik weet wie mijn hoofdbehandelaar is en bij wie ik moet zijn voor welke klachten. Belangrijk ook, artsen spreken elkaar niet meer tegen.*
- *De planning gaat veel beter. Het is duidelijk wanneer ik waar wordt verwacht. Daar waar mogelijk worden afspraken gecombineerd of kan ik deze vanuit huis doen.*
- *Zorgverleners stralen zoveel meer enthousiasme uit.*

Dit zeggen zorgverleners:

- *Mijn werk is zoveel leuker geworden. Het gaat weer om datgene waarvoor ik ooit de gezondheidszorg in ben gegaan: mensen écht helpen.*
- *De relatie met de patiënt is veranderd. Deze is veel actiever betrokken bij zijn/haar zorg. Zo fijn!*
- *De (PROM) vragenlijsten die de patiënt van tevoren invult, leiden tot betere gesprekken in de spreekkamer en tot betere resultaten voor de patiënt.*
- *Op basis van diezelfde (PROM) vragenlijsten kan ik ook meer tijd aan de patiënten besteden die dat echt nodig hebben.*
- *Minder patiënten hebben zorg nodig omdat we meer aan preventie doen.*
- *Het leidt ook tot minder overdiagnostiek en overbehandeling.*
- *We volgen patiënten op lange(re) termijn. We doen veel interessante en relevante inzichten op basis waarvan we ons zorgpad verder verbeteren.*
- *Zorgverbetering/innovatie wordt bevorderd in plaats van belemmerd door de aangepaste bekostiging.*
- *De samenwerking is verbeterd en de cultuur tussen ons zorgverleners onderling is ten goede veranderd. Je leert zoveel van elkaar wanneer je als multidisciplinair team rondom een patiëntengroep werkt.*

WAT IS ER NODIG?

Om de volle potentie van waardegedreven zorg te realiseren is het nodig om met elk van de zeven domeinen aan de slag te gaan. We hebben per domein voor je op een rij gezet hoe zo'n domein eruit komt te zien.

MULTIDISCIPLINAIR TEAM

Artsen, verpleegkundigen, paramedici, ondersteuners, managers en patiënten zijn georganiseerd in een **multidisciplinair team**. Dat team heeft de **gezamenlijke verantwoordelijkheid** voor de **gezondheidsuitkomsten** én de daarvoor gemaakte **kosten** voor de gekozen **patiëntengroep**. Het team wordt aangevoerd door een **leider** (of leiderschapsteam) die ervoor heeft gezorgd dat het team over voldoende middelen beschikt en wordt ondersteund. Daarbij is het bestuur, staf en, minstens zo belangrijk, de werkvloer enthousiast aangehaakt!

ZORGPADEN EN UITKOMSTEN

De **patiënt** en **zorgverlener** beslissen samen welke diagnostiek en behandeling het beste aansluit bij de **medische noodzaak** en **behoefte van de patiënt**, en de hoogste kans geeft op de gewenste uitkomsten. Hiervoor is de **uitkomstenset** opgesteld voor de specifieke patiëntengroep en overzichtelijk weergegeven in **dashboards**. Daaraan ten grondslag ligt het **zorgpad**, dat volledig is beschreven. Zo weten patiënt en zorgverlener in één oogopslag alle activiteiten die (kunnen) gaan plaatsvinden, en wanneer. En omdat het behandelplan gezamenlijk is opgesteld, is ook meteen duidelijk welke diagnostiek en behandeling nodig zijn.

KOSTEN EN BEKOSTIGING

Het team weet precies wat de zorg voor de patiëntengroep over het gehele zorgpad **kost**. Omdat het ook inzicht heeft in de uitkomsten, kan het team **weloverwogen beslissingen** nemen. Men is in staat om vergelijkingen te maken tussen verschillende diagnostiek- en behandelopties, verbeterinitiatieven te **prioriteren**, de **impact** ervan te monitoren, en verschillen tussen zorgverleners en instellingen inzichtelijk te maken. Ook zijn er **waardegedreven bekostigingsafspraken** gemaakt tussen de zorgorganisatie en zorgverzekeraar, die het leveren van de beste zorg stimuleren.

KETENSAMENWERKING

Het team werkt niet alleen onderling samen, maar heeft ook actief de samenwerking met andere (keten-/netwerk) partijen gezocht. Samen zorgen zij ervoor dat de patiënt een totaalpakket aan zorg krijgt dat persoonlijk op hen is afgestemd en gestroomlijnd verloopt. Voor de patiënt is duidelijk wie de hoofdbehandelaar is, wie de contactpersoon, wie de planner en bij wie men moet zijn voor 24/7 hulp.

LEREN, INNOVEREN & VERBETEREN

Zorgverleners die elke dag **nóg** beter in hun vak worden. De teamleden doorgronden het waardegedreven zorg-gedachtengoed en laten geen kans onbenut om te **leren en verbeteren**, van de individuele patiënt, van patiëntengroepen, van elkaar en van anderen. Daarbij deelt men de resultaten **transparant** met de buitenwereld zodat de patiënt, verwijzer en collegae direct inzicht hebben waar de beste zorg voor een specifieke patiënt(en-groep) wordt geleverd.

IT & DATA

IT en data systemen die helpen. De relevante data zijn **vindbaar, toegankelijk, interoperabel** en **herbruikbaar**. Bovenal zijn de data **betrouwbaar**, op tijd **beschikbaar** en van **hoge kwaliteit**. Dit maakt het mogelijk om de data snel en gemakkelijk te interpreteren, bijvoorbeeld in overzichtelijke **dashboards**. En vanzelfsprekend gebeurt dat alles in een **veilige IT-omgeving**. Zo stimuleren data de kwaliteit van zorg, communicatie met patiënten en collega-zorgverleners, evenals innovatie en wetenschappelijk onderzoek.

LEIDERSCHAP & CULTUUR

Een cultuur waar het weer gaat om de patiënt en de beste zorgverlening daarvoor. Omdat de teamleden **gezamenlijk verantwoordelijkheid** hebben voor het gehele zorgpad. Dat betekent dat zorgverlening een **team-prestatie** is geworden, waarbij men onderling goed **samenwerkt**, op de hoogte is van ieders activiteiten, **vertrouwen** heeft in elkaar, **transparant** en open is en waarbij men **leert van fouten** (van zichzelf of van anderen). Het **leiderschap** heeft **lef** en **ambitie**, neemt **verantwoordelijkheid** en ziet toe op een sfeer van vertrouwen en **veiligheid, leren en verbeteren**.

WAT GA JE DOEN?

Je weet nu wat waardegedreven zorg is, waarom je ermee aan de slag moet gaan en wat daarvoor nodig is. Maar hoe doe je het? Met deze checklist komen alle belangrijke vragen aan bod.

MULTIDISCIPLINAIR TEAM

1. Is de (medische) conditie helder gedefinieerd?
2. Bestaat het multidisciplinaire team uit de relevante zorgverleners en patiënten?
3. Is het leiderschap geborgd?
4. Staan de voortgangs- en verbeter-overleggen in de agenda's?
5. Zijn er genoeg middelen toegezegd en beschikbaar?
6. Zijn de juiste interne stakeholders aangehaakt?

ZORGPADEN EN UITKOMSTEN

1. Zijn het zorgpad en de meetmomenten in kaart gebracht?
2. Is de uitkomstenset voor en met de patiëntengroep bepaald?
3. Worden de individuele uitkomsten besproken in de spreekkamer?

KOSTEN EN BEKOSTIGING

1. Zijn de kosten van de zorgactiviteiten duidelijk?
2. Is de verhouding tussen kosten en vergoedingen van de zorgactiviteiten bekend?
3. Kan het multidisciplinair team zelf sturen op kosten en opbrengsten?
4. Zijn er afspraken gemaakt met de preferente zorgverzekeraar over waardegedreven bekostiging?

KETENSAMENWERKING

1. Werkt het multidisciplinair team samen met keten- en netwerkpartners?
2. Werkt het multidisciplinair team samen met andere teams van aanverwante (medische) condities?
3. Werkt het multidisciplinair team samen met toeleveranciers (data & IT, med- & biotech, farma)?

LEREN, INNOVEREN & VERBETEREN

1. Hebben en houden de leden van het multidisciplinair team voldoende kennis van waardegedreven zorg?
2. Is er een systeem dat continu leren en verbeteren mogelijk maakt en toepassing van innovaties stimuleert?
3. Worden de gezondheidsuitkomsten transparant gedeeld met de buitenwereld?

IT & DATA

1. Worden de relevante data eenduidig geregistreerd en geanalyseerd?
2. Worden de data aantrekkelijk en toegankelijk gevisualiseerd?
3. Wordt er op een veilige en correct manier omgegaan met de data?

LEIDERSCHAP & CULTUUR

1. Zijn de leider inspirerend en communicatief vaardig?
2. Kennen alle leden van het multidisciplinaire team hun rol en nemen ze hun verantwoordelijkheid?
3. Heerst er binnen het team een cultuur van enthousiasme en vertrouwen, van veilig samen leren en verbeteren?

Wil jij aan de slag gaan of kun jij (nog) niet alle vragen positief beantwoorden, scan dan de QR-code op de achterkant van dit boekje en bekijk de handreiking online. Daar vind je verdere uitleg, handige tools en praktijkvoorbeelden die jou en jouw collegae kunnen helpen!

OVER DE HANDREIKING

Waardegedreven zorg is zeer geschikt en zeer waardevol voor alle lijnen in de zorg. Voor care én cure. Voor grote en kleine organisaties, instellingen en teams. Deze handreiking is bedoeld om iedereen die ‘iets’ te maken heeft met zorg aan te moedigen om aan de slag te gaan met waardegedreven zorg.

Kortom: ben jij arts, verpleegkundige of paramedicus? Verzorgende of patiënt? Beleidsadviseur of zorgmanager? En wil jij enthousiast met je collegae aan de slag met waardegedreven zorg? Maak gebruik van de kennis, ervaring en expertise van de zorgverleners én patiënten die al bezig zijn met waardegedreven zorg. Hun inzichten en ervaringen zijn gebundeld en getransformeerd tot de praktische leidraad “Aan de slag met waardegedreven zorg”. Zo weet je zeker dat je aan alles denkt.

Voor wie hiermee aan de slag gaat, is er eigenlijk maar een vereiste: heb er zin in! Wees enthousiast en gemotiveerd. Nieuwsgierig en pragmatisch.

Namens de voltallige Kern- en werkgroep wensen we jou en je collegae veel succes! En weet, we helpen je graag!

Over het Linnean Initiatief:

Het Linnean Initiatief is een landelijk, bottom-up kennisnetwerk van meer dan 1.500 Nederlandse patiënten(vertegenwoordigers), zorgverleners, zorgverzekeraars, onderzoekers en leveranciers. Onze leden hebben de gezamenlijke ambitie om de kwaliteit van de gezondheidszorg te verbeteren door de implementatie van waardegedreven zorg in Nederland te versnellen. Wij verbinden, inspireren en leveren (on) gevraagd advies over belangrijke onderwerpen binnen waardegedreven zorg middels netwerkbijeenkomsten, onze werkgroepen en via onze website. Meer informatie is te vinden op www.linnean.nl.

Het Linnean Initiatief is gevestigd te Willem Dudokhof 1, 1112 ZA, Diemen.

AAN DE SLAG!

Scan de QR-code en ga aan de slag.